

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року №384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України
від 05 червня 2013 року №683)

Форма № Н – 3.03

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

ПРОГРАМА НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОБЛІК І АУДИТ»

підготовки бакалавр

галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування»

напряму 6.030601 – Менеджмент

(Шифр за ОПП ПП 1.6)

Харків
ХНУМГ
2014 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Харківським національним університетом міського господарства
імені О. М. Бекетова

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

к.е.н., доц. В. Ф. Петрова,
ст.викл. Ю. В. Горелкіна

Затверджено Президією Науково-методичної комісії з напряму
підготовки 6.030601 *«Менеджмент»*.

«22» квітня 2009 року, протокол № 22 із доповненнями та змінами від
18.05.2010 р., протокол № 24 та 09.11.2011 р., протокол № 26.

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні Вченої ради
Харківського національного університету імені О. М. Бекетова протокол № 10
від «31» травня 2013 року.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «ОБЛІК І АУДИТ» складена для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент»

Предмет вивчення дисципліни: організація та ведення бухгалтерського обліку й проведення аудиту фінансової звітності, використання їх результатів, як інформаційної бази прийняття ефективних управлінських рішень.

Мета вивчення: формування теоретичних знань і набуття практичних навичок організації та ведення бухгалтерського обліку й проведення аудиту фінансової звітності, а також використання їх результатів, як інформаційної бази прийняття ефективних управлінських рішень.

Міждисциплінарні зв'язки:

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Економічна теорія	Міжнародна економіка
Макроекономіка	
Економіка та фінанси підприємства.	

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

ЗМ 1. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання

ЗМ 2. Організація аудиту фінансової звітності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. *Мета вивчення:* формування теоретичних знань і набуття практичних навичок з організації та ведення бухгалтерського обліку й проведення аудиту фінансової звітності, а також використання їх результатів, як інформаційної бази прийняття ефективних управлінських рішень.

1.2. Основними *завданнями* вивчення дисципліни “Облік і аудит” є ґрунтовна загальна економічна та обліково-аудиторська підготовка фахівців та оволодіння ними принципами, засобами, методами та прийомами обліку діяльності торгівельних підприємств, а також аудиту їх фінансової звітності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати: основи бухгалтерського обліку і аудиту та їх сучасної парадигми у системі управління підприємством, принципи бухгалтерського обліку і

аудиту, методики бухгалтерського обліку і аудиту, документальне відображення та аудиту господарських операцій та процесів.

Вміти: формувати системи облікових даних, що впливають на ефективність прийнятих управлінських рішень, оволодіння практичних навичок з питань моніторингу існуючої інформаційної системи бухгалтерського обліку, оцінювати господарські засоби і джерела їх утворення, а також достовірність їх відображення у звітності, налагодження ефективної обліково-контрольної системи управління

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 162 години / 4,5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ЗМ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Тема 1.1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку

Сутність бухгалтерського обліку, його характерні особливості. Мета та функції бухгалтерського обліку. Види бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання. Регулювання бухгалтерського обліку на Україні. Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку.

Поняття про предмет бухгалтерського обліку. Об'єкти бухгалтерського обліку: ресурси, джерела утворення ресурсів, господарські процеси.

Активи підприємства, їх сутність та класифікація. Види та загальна характеристика необоротних та оборотних активів.

Джерела власних активів підприємства (власний капітал), їх сутність та загальна характеристика.

Джерела залучених коштів підприємства (зобов'язання підприємства), їх класифікація. Сутність та загальна характеристика поточних, довгострокових непередбачених зобов'язань, забезпечень наступних витрат і платежів та доходів майбутніх періодів.

Загальне поняття про господарські процеси як суб'єкти бухгалтерського обліку. Процеси придбання, виробництва та реалізації. Формування показників доходів, витрат та фінансових результатів.

Принципи бухгалтерського обліку, їх характеристика.

Тема 1.2. Метод бухгалтерського обліку

Загальне поняття методу бухгалтерського обліку та його складових елементів.

Бухгалтерський баланс як елемент методу. Мета складання балансу. Зміст та побудова балансу. Характеристика статей активу і пасиву балансу. Балансове рівняння. Значення балансу.

Типи господарських операцій та їх вплив на структуру балансу. Поняття та побудова розрахунку бухгалтерського обліку.

Сутність подвійного запису господарських операцій на рахунок бухгалтерського обліку. Кореспонденція рахунків. Бухгалтерські записи (проведення), їх види. Порядок визначення оборотів і сальдо по активних і пасивних рахунках.

Синтетичні рахунки, їх призначення. Аналітичні рахунки, їх призначення. Взаємозв'язок між синтетичними та аналітичними рахунками. Субрахунки та їх використання.

Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку. Оборотно-сальдова відомість по синтетичних рахунках, її зміст та порядок складання. Інформаційне та контрольне значення оборотно-сальдової відомості по синтетичних рахунках.

Оборотні відомості по аналітичних рахунках, їх види та значення.

Взаємозв'язок даних синтетичного та аналітичного обліку.

Значення та принципи класифікації рахунків. Класифікація рахунків за економічним змістом. Класифікація рахунків за призначенням і структурою.

План рахунків бухгалтерського обліку, принципи його побудови. Характеристика Плану рахунків. Поняття робочого Плану рахунків підприємства.

Сутність документації як елементу методу бухгалтерського обліку. Значення документації. Вимоги до складання первинних документів.

Класифікація документів за призначенням, за порядком та за місцем складання, за іншими ознаками.

Суть інвентаризації як елементу методу бухгалтерського обліку. Цілі та завдання інвентаризації. Види інвентаризації.

Загальний порядок проведення та порядок оформлення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей.

Оцінка як система вартісного виміру.

Сутність калькуляції в бухгалтерському обліку.

Тема 1.3. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання

Сутність облікового циклу. Первинний, поточний та узагальнюючий облік.

Облікові реєстри та їх класифікація. Хронологічний, систематичний та комбінований записи у бухгалтерському обліку. Помилки в бухгалтерських записах та способи їх виправлення.

Форми бухгалтерського обліку: сутність та види.

Сутність облікової політики. Функції керівника і головного бухгалтера щодо організації та ведення бухгалтерського обліку на торгівельному підприємстві.

Методичний, технічний та організаційний аспекти облікової політики. Наказ про облікову політику: основний зміст та призначення.

Тема 1.4. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання

Загальна характеристика процесів придбання матеріальних цінностей.

Документальне оформлення операцій з придбання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. Оцінка основних засобів при придбанні за плату. Характеристика рахунків з обліку придбання основних засобів. Відображення придбання основних засобів в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Облік придбання нематеріальних активів. Оцінка нематеріальних активів при придбанні за плату. Характеристика рахунків з обліку придбання нематеріальних активів. Відображення придбання нематеріальних активів в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Облік процесу придбання виробничих запасів. Документальне оформлення операцій з придбання виробничих запасів. Оцінка запасів при придбанні за плату. Характеристика рахунків з обліку придбання виробничих запасів. Відображення придбання виробничих запасів у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Облік придбання малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Облік процесу реалізації. Характеристика рахунків з обліку реалізації. Собівартість реалізації. Відображення в обліку процесу реалізації та фінансових результатів від реалізації. Облік адміністративних витрат, витрат на збут та інших витрат операційної діяльності. Визначення фінансового результату від операційної діяльності.

ЗМ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Тема 2.1. Аудит як форма контролю фінансово-господарської діяльності

Визначення аудиту (згідно чинного законодавства; різні наукові підходи). Мета аудиту. Призначення та необхідність аудиту. Місце аудиту в системі фінансового контролю та системі управління. Ознаки аудиту. Класифікація аудиту.

Предмет аудиту, його зміст і структура. Об'єкти аудиту. Метод і методика аудиту. Методичні прийоми аудиту. Класифікація аудиту за певними ознаками та її практичне застосування.

Інтерпретація господарського факту та оцінка його на відповідність. Характеристика контрольної системи облікового відображення господарського факту.

Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики. Кодекс етики професійних бухгалтерів. Принципи аудиту.

Чинне законодавство України про аудит (закон України “Про аудиторську діяльність”, нормативні акти державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національного банку України, Фонду державного майна України).

Внутрішній контроль та його характеристика. Структура системи внутрішнього контролю. Документування результатів вивчення системи внутрішнього контролю. Середовище контролю та фактори, що його зумовлюють.

Процедура контролю – спеціальні перевірки, що виконуються персоналом підприємства.

Вивчення і оцінка системи внутрішнього контролю. Документування результатів вивчення системи внутрішнього контролю. Тестування системи внутрішнього контролю.

Внутрішній аудит. Основні завдання внутрішнього аудиту. Організація системи внутрішнього аудиту.

Відмінності внутрішнього аудиту від внутрішнього контролю.

Тема 2.2. Організація аудиту фінансової звітності

Суб'єкти аудиторської діяльності. Сертифікація аудиторів. Порядок отримання та скасування сертифіката.

Підвищення кваліфікації аудиторів. Реєстрація суб'єктів аудиторської діяльності. Обмеження видів діяльності аудиторів та аудиторських фірм.

Види аудиторських послуг. Об'єкти обов'язкового аудиту. Контроль якості аудиторських послуг. Підстави притягання суб'єктів аудиторських діяльності до юридичної відповідальності. Підстави звільнення суб'єктів аудиторської діяльності від відповідальності.

Загальні умови проведення аудиту та надання інших аудиторських послуг.

Основні етапи процесу аудиту. Процедура вибору замовника і укладання договору.

Планування аудиту, його мета та стадії. Попереднє планування аудиту, коригування планів. Збір загальних відомостей про клієнта (знання бізнесу клієнта). Прийняття рішень про провадження аудиту для клієнта та згоду на аудит для нового клієнта. Визначення межі суттєвих відхилень. Оцінка аудиторського ризику.

Оцінка системи внутрішнього контролю та організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

Визначення рівня властивого ризику і ризику контролю. Тести контролю. Визначення аудиторського ризику. Модель аудиторського ризику. Залежність між компонентами моделі аудиторського ризику. Ризик не виявлення. Поняття і значення суттєвості відхилень в аудиті. Визначення межі суттєвості відхилень.

Загальний план аудиту, його зміст. Програма аудиту та її складові. Аудиторські процедури, їх призначення та види.

Аудиторська вибірка: значення, етапи, оцінка результатів вибіркової перевірки. Статистичні та нестатистичні методи вибірки. Складання плану і програм аудиту. Визначення бюджету аудиторської перевірки. Договір на здійснення аудиту.

Поняття і кваліфікація робочих документів аудитора. Робочі документи, підготовлені під час планування, підготовки, проведення перевірки,

узагальнення її даних, а також документальна інформація, одержана в ході аудиту від третіх осіб.

Методика складання робочих документів аудитора і ведення аудиторського дос'є. Організаційні, адміністративні документи аудиторських процедур з окремих статей річного звіту й інші аудиторські дані, висновок, рекомендації (пропозиції).

Тема 2.3. Методика аудиту фінансової звітності

Зміст перевірки даних бухгалтерського обліку. Основні процедури та методика перевірки обліку. Перевірка відповідності даних обліку і звітності. Перевірка даних облікових регістрів та бухгалтерських документів.

Завдання та послідовність аудиту активів, капіталу та зобов'язань. Джерела інформації для проведення аудиту грошових коштів та готівкових операцій.

Аудит забезпечення збереженості касової готівки та додержання касової дисципліни, вимог чинного законодавства щодо здійснення касових операцій. Перевірка операцій на рахунках у банках.

Аудит дебіторської заборгованості.

Аудит наявності та руху основних засобів та нематеріальних активів.

Аудит формування статутного капіталу торговельних підприємств та його особливості. Аудит руху та використання капіталу за видами.

Організація та методика аудиту поточних зобов'язань, кредитних операцій. Перевірка використанні та своєчасності повернення позик і довгострокових кредитів та їх забезпечення.

Використання методики експрес-аналізу для економічного читання бухгалтерської звітності. Аудиторська оцінка фінансово-економічного потенціалу підприємства та ефективності його використання.

Аудиторська оцінка перспектив безперервної діяльності підприємств.

Тема 2.4. Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні торговельним підприємством

Суть та призначення бухгалтерської (фінансової) звітності. Загальна характеристика звітних форм: балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал.

Характеристика систем обробки облікової інформації на ПЕОМ. Планування аудиту у комп'ютерному середовищі: вивчення комп'ютерного середовища, визначення ступеня ризику неефективності систем обліку та аудиту і їх надійності. Характеристика та підходи до аудиту у простих та складних комп'ютерних системах.

Комп'ютерне шахрайство, визначення та ознаки. Заходи щодо його запобігання. Твердження фінансової звітності як напрями збирання аудиторських доказів. Достатність і належність аудиторських доказів. Джерела аудиторських доказів. Оцінка аудиторських доказів.

Аудиторський звіт про аудиторський висновок. Види аудиторських висновків. Загальні вимоги до аудиторського висновку.

3. Рекомендована література

1. Гордієнко Н. І. Аудит, організація і методика : навч. посіб. – Н. І. Гордієнко, О.В.Харламова.- Х.: ХНАМГ, 2007. – 468 с.
2. Аудит : навч.посіб./ Л.М.Янчева, З.О.Макеева, А.О.Баранова. – К.:Знання,2009. – 335с.
3. Аудит : підручник за ред. Г.М. Давидова, М.В.Кужельного. - К.: Знання, 2009.—495 с.
4. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту : підручник / підручник Л.П. Кулаковська, Ю.В.Піча – К.:Каравелла, 2009. – 544 с.
- 5.Огійчук М.Ф. Аудит : організація і методика : навч. посіб./ М.Ф. Огійчук , І.Т.Новікова, І.І.Рагуліна. К.:Алерта, 2010. – 584 с.
- 6.Облік, аналіз і аудит : навч.посіб./ М.С.Білик, А.Г.Загородній, Г. І.Кіндрацька та ін.-К.: Кондор, 2008.-618с.
7. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік : Основи теорії і практики : підручник / А.Г.Загородній, Г.О.Партин, Л.М. Пилипенко. – вид. 2-е переробл. І допов. – К. : Знання, 2009.—422 с.
- 8.Лень В.С.Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика : навч.посіб./В.С.Лень, В.В.Гливенко. – К.:Центр навч.літ-ри,2008.- 608 с.
- 9.Левицька С.О. Організація обліку : навч.посіб./ С.О.Левицька. – Рівне:НУВГП, 2008.- 220 с.
10. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський, фінансовий облік, оподаткування і звітність : навч.посіб./ Н.М.Ткаченко.-К.: Алерта, 2011.-923с.
11. Лишиленко А.В. Бухгалтерський облік : підручник / А.В.Лишиленко.- К.: Центр. Навч. літ-ри, 2009.- 412с.
12. Чеснокова Л.С.Бухгалтерський облік : навч.посіб./ Л.С.Чеснокова, А.В.Алексєєва, В.В.Масалітіна.- К.: Київ. Нац.торг.-екон.ун-т, 2009.- 397 с.
13. Суха О.Р. Аудит : навч.посіб./ О.Р.Суха.- Л. : Нов.світ – 2000,2009.— 284 с
14. Організація і методика аудиту : навч.посі./ Є.Ю.Кузькін, Н.О.Бондаренко, М.М.Коваленко та ін.- Х.: Х1Ф УДУФМТ, 2010 – 232 с.
15. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу : підручник/ В.В.Сопко, В.П.Завгородній. – К.: Київ.нац.екон.ун-т,2004. – 412 с.
16. Організація і методика аудиту : нач.посіб./ М.О.Никонович, К.О.Редько, О.А.Юр'єва; за заг.ред. Є.В.Мниха. – К.: Київ.нац.торг.-екон.ун-т,2006.- 470с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання – комплекти завдань поточного контролю за змістовими модулями, індивідуальні завдання (контрольна робота).

Навчальне видання

Програма нормативної навчальної дисципліни

«Облік і аудит»

підготовки бакалавр

галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування»

напряму 6.030601 – Менеджмент

Розробники: **ПЕТРОВА** Валентина Федорівна,

ГОРЄЛКІНА Юлія Вікторівна

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2013, поз. 445 а

Підп. до друку 25.09.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 1 пр.

Формат 60х84/16

Ум. друк. арк. 0,4

Зам. № 9707

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4705 від 28.03.2014 р.